

HORNARUL

Organul de specialitate al Uniunii Regnicolare a Măestrilor Hornari din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș
Az Erdélyi, Bánáti, Körösvölgyi és Maramarosvidéki Kéményseprőmesterek Országos Egyesületének Szaklapja
Fachblatt des Landesvereines der Rauchfangkehrermeister Siebenbürgens, des Banates, der Krischana u. Maramuresch

Redacția - Szerkesztőség - Redaktion: Redactor responsabil — Felelős szerkesztő — Verantwortlicher Redakteur

CLUJ,

Calea Reg. Ferdinand II7.

LADISLAU PAPP

Colaborator — Társszerkesztő — Hilfsredakteur: **COLOMAN PLATZ**

Editor-Proprietar: Uniunea Regnicolară

Laptulajdonos: Az országos egyesület

Blatt-Eigentümer: Landes-Verein

Dreptul văduvelor

Obligațiunea principală a unui părinte este să zărească și în viitor. Oricât de întunecet să fie acest viitor, un lucru este incontestabil: părintele nu poate trăi în veci, odată i-se va amorți brațul puternic, ochii i-se închid pe veci și în acest moment se începe pentru familie orfănia amară. Grijele nenumărate se înmulțesc pentru văduvă, toate greutățile vieții zac pe umerii slabi ai femeii, și viața, acest tiran nemilostiv nu aude plângerile, nu vede lacrimile, nu simte durerile orfanilor. Însă lovitură e cu mult mai dureroasă, dacă se impune văduvei și creșterea unor orfani fragezi, fiind atunci nimicirea familiei de tot sigură. Se nimicesc visurile frumoase visate în seri lungi, viitorul chibzuit dispăre și ușa viitorului se închide. Văetul copiilor bolnavi și flămânzi pătrunde în mormântul tatălui mort, însă înzădar. Urechile nu mai aud, inima nu mai simte, mâna nu mai lucrează. A murit părintele casei, și cu el a murit speranța, credința în viitor și chiar viața însăși.

Câte existențe s'ar fi cufundat în nimicire, dacă prevederea Dumnezeiască n'ar fi condus sufletele legislatorilor, pentru a mângăia pe cei ce și-au pierdut sprijinul. S'a alcătuit legea spre apărarea văduvelor, a dreptului industrial al văduvelor.

Acesta a fost un gest demn de a fi scobit în marmură. Sancționarea acestei legi a fost începutul unei epoci nouă pentru văduve și orfani, și poate că și odihna tatălui mort a fost mai dulce, după ce s'au epuizat lacrimile celor mângăiați. S'a pronunțat marele cuvânt: văduva poate continua munca soțului defunct, îi moștenește toate drepturile și astfel se poate îngriji de orfani.

Câte văduve există azi cari n'au moștenit

averi dela soțul reposat, însă i-a rămas un lăsământ cu mult mai prețios: dreptul de a continua meseria. Poate purta grija de pâinea de toate zilele, de creșterea copiilor și de bătrânețele sale proprii. O comoară grandioasă.

Să păstrăm această comoară, de care ne putem răzâma, care ne sprijinește și care ne apără contra furtunelor viitorului obscur! Căci nestângeniț se apropie nedumerirea: din brațele noastre amorțite iese puterea, — toate stăruințele noastre se coboară cu noi în mormânt. Și apoi ce o să fie viitorul?... *L. Papp.*

Az özvegyi jog

A gondos családapa legfőbb kötelessége az, hogy a jövőbe is tekintsen. Bármilyen homály is takarja a közeli és távoli jövőt, egy bizonyos: hogy a családapa nem élhet örökké, hogy munkás kezei egyszer lankadtan hullanak le, szemei örökre lezárulnak s ezzel a családra nézve kezdetét veszi a legfőbbször keserves árvaság. Az amugy is nagy gondok megszázszorozódnak az özvegyre nézve, a család összes gondjai a gyenge asszony vállára nehezdednek s az élet, ez a sivár, kegyetlen zsarnok nem hallja a panaszt, nem látja meg a könynyeket, érzéketlen az árvák fájdalmai iránt. Ne adj Isten, hogy a kegyetlen sors az özvegyet még azzal is sujtsa, hogy nevetlen gyermekek eltartása, táplálása, ruházása szakadjon a nyakába, mert akkor a család pusztulása, széttűlése bizonyos. Semmivé válnak a hosszú estén szótt álmok, a tehetséges gyermekek tovább neveltetése hajótörést szenved az élet viharában. A szépen kiszínezett jövő egyszerre szertefoszlik s a jövő ajtaja bezárul. Siró, beteg, sőt éhező gyermekek panasza és jajszava hatol le az apa porladó hamvaihoz, de a fül nem hallja már, a sziv nem érzi s az áldásos kéz nem

tud cselekedni. Meghalt, de meghalt vele a jövőbe vetett bizalom, meghalt maga az Élet.

Hány és hány egzisztencia süllyedt volna már régen a megsemmisülésbe, ha a mindekről gondoskodó Gondviselés nem vezérli a törvényhozók elméjét, hogy a sors kezének súlyát enyhítsék s némi vigasztalást nyujtsanak azoknak, akik kenyéradójukat elvesztették. Nevet adtak a vigasznak, védő paizst nyujtottak a szenvedők lehorgasztott feje fölé. Törvénybe iktatták a kenyértermő igazságot: az özvegyek iparjogát.

Olyan cselekedet volt ez, amit érdemes volna márványba vésní, messze világító aranybetükbe önteni. Új reményeket, új bizalmat keltett a királyi szentesítés, mikor 1884-ben ráütötte a malaszt pecsétjét a XVII. törvénycikkre. Föllélegzettek a szorongatottak, fölcillantak a siró szemek s talán a sirban nyugvó családapá hideg homlokán is elsimult az a mély redő, amit a haláltusa közepette is odavont a családjért érzett aggodalom. Kimondták a nagy, a megváltó szót: az özvegy folytathatja az elhalt családapá munkáját, teljes joggal örökébe léphet, gondoskodhatik az árvákról.

Hány és hány özvegy van ma, aki, ha vagyont nem is örökölt elhalt férjétől, de egy elmulhatatlan kincse maradt: iparüzési joga. Tovább kezelheti az elárvult üzletet, vigyázhat arra, hogy a kenyéradó szerszámot a rozsdá ne lepje el, hogy gyermekeiből a közre nézve hasznos polgárokat nevelhessen s hogy öreg napjaira ne legyen kénytelen a mások kegyelemkenyerén élni. Nagy, becses kincs, kimondhatatlan értékkel.

Ma az özvegy nyugodtabban hajtja este a fejét nyugalomra, bizodalommal tekinthet a nagy Holnap elé, mondván: mindennapi kenyérem meg van. Nem úgy, mint hajdan, mikor a családfő életével kihuny a jövő, a remény, a bizalom, az erő.

Örizzük ezt a kincset, ezt az egyetlen vagyontunkat, amire építhetünk, amire támaszkodhatunk. Mert kérlelhetetlenül jön a nagy bizonytalanság, amelynek kebelében ott szunnyad a nyomor, a kétségbeesés. S ha egyszer szemünket behunyjuk: halott karjainkból elszáll az erő, hogy családjunkat megvédjük az elpusztulástól — akarjunk, igyekezzünk velünk hal meg. S aztán mi lesz a jövő? . . .

Papp László.

Das Recht der Witwen

Es ist die Pflicht eines jeden sorgsamem Familienvaters, in die Zukunft zu blicken. Soll die Zukunft noch so verhüllt und dunkel sein, eines ist sicher: dass der Familienvater auch nicht ewig lebt, seine arbeitsamen Hände einst schlaff herniederfallen, seine Augen sich für immer schliessen werden und dann beginnt das bittere Leben der Waisen. Die auch übrigens so schweren Sorgen ver Hundertfachen sich für die Witwe, die Bürde aller Familiensorgen fallen auf die schwachen Schultern der Witwe und das Leben, dieser öde, unerbittliche und mildlose Tyrann, ist den Schmerzen der Hinterbliebenen gegenüber unempfindsam, er sieht keine Tränen, hört keine Klagen. Wenn dabei auch unerzogene, kleine Kinder hinterbleiben, ist das Zugrundegehen der Familie sicher. Die schönen Träume der Eltern sind vernichtet, die Türe der Zukunft schliesst sich. Klageworte der weinenden, kranken, ja hungernden Kinder dringen in das Grab des verbliebenen Vaters hinab, das Ohr hört sie aber nicht, das Herz fühlt sie nicht, die segensprudelnden Hände regen sich nicht mehr und können nicht mehr handeln. Der Vater ist gestorben und mit ihm das Leben selbst, die Hoffnung, das Vertrauen an die Zukunft.

Wie viel Existenzen wären in die Vernichtung gesunken, wenn die für alle sorgende Vorsehung den Geist der Gesetzgeber nicht führt, um den Verlassenen einen Trost zu reichen. Es wurde das Gesetz zum Schutze der Witwen und Waisen geschaffen.

Dies war eine Tat, die wert war in Marmor gemeisselt und in Gold gegossen zu werden. Die Waisen und Witwen atmeten erleichtert auf, als der Gesetzartikel XVII vom Jahre 1884 erschien. Ja, vielleicht auch die Runzel der letzten und grössten Sorge um die Familie auf der Stirne des Vaters glättet sich aus. Das erlösende Wort wurde ausgesprochen, die Witwen können die unterbrochene Arbeit des Gemahls fortsetzen und für die Waisen sorgen.

Wie viel Witwen gibt es, die kein Vermögen, sondern einen noch grösseren Schatz geerbt haben, das Industrierecht des Verstorbenen. Heute kann die Witwe ihr Haupt ruhig auf das Kissen legen, im Bewusstsein, dass das Brot auch für den nächsten Tag gesichert ist.

Bewahren wir diesen Schatz, dies einzige Vermögen, auf welches wir uns stützen können. Denn es naht das Ungewisse, in dessen Schoss

die Not die Verzweiflung birgt. Und wenn wir einst unser Auge geschlossen haben werden: unserem Arm gebricht es an der nötigen Kraft, die Familie zu schützen. Was wird dann mit der Zukunft?
L. Papp.

A megyei felügyelőknek

A jövő évi május hó 4-ikén egyesületünk tisztikarának megbízatása lejár, egyesületi életünk elérkezik egy igen fontos fordulópontjához. Új tisztviselők választása válik esedékessé, hogy az egyesület alapítói által megkezdett áldásos munkát folytassák. Azonban jelen cikkünkkel nem szándékozunk propagandát csinálni a választások mellett, célunk csupán a tagok és főképpen a megyei felügyelők tájékoztatása a közgyűlést illetőleg.

Már több ízben felhívtuk tagjaink és megyei felügyelőink figyelmét arra, hogy igyekezzenek megyénként megszervezkedni, hogy az ügyek összpontosítása könnyebben sikerüljön. Meggyűlések útján igyekezzenek feltárni minden sérelmet, amit bármely részről elszenvedtek, hogy a központi vezetőség a hatóságokkal való érintkezés útján azokat elintézhesse. Igen kívánatos, hogy minden ügy a megyei felügyelő kezén menjen keresztül, mert célszerű, hogy a megyei felügyelő is hozzáfűzze a maga véleményét.

Kérjük tehát a megyei felügyelőket, hogy hívjanak egybe megyegyűléseket s ezeken különösen a következőkre figyelmeztessék a tagokat:

1. Azok, akik a gyűléseken nem vehetnek részt személyesen, képviseltesék magukat írott meghatalmazás útján valamely más kartárs által.

2. Panaszaikkal, sérelmeikkel keressék fel az illetékes megyei felügyelőt, aki azokat véleményével ellátva terjeszti fel az elnökséghez.

3. Különösen az országos egyesületi közgyűlésen meg nem jelenő egyesületi tagok képviseltesék magukat a megyei felügyelő által s azt bizzák meg írásos meghatalmazás útján. — Ezt az 1927. évi május hó 4-én Kolozsvárt megtartandó közgyűlés alkalmából különösen is szükségesnek tartjuk, mivel éppen a tisztújításra való tekintettel igen fontos az, hogy az egyesület minél több tagjának a véleménye nyilvánuljon meg a vezetőség megválasztásában. — De kívánatos ez azért is, mert a régi vezetőség be akar számolni az elmúlt évek alatt kifejtett munkásságáról, amit jóformán mindenkinek kell hallani és tudomásul venni.

Igaz, hogy a közgyűlés napja még távol van, de jónak láttuk már most felszólalni, hogy

a kartársaknak idejük legyen az előkészületek megtételére s hogy a tisztújítás nagy aktusa ne hasson váratlanul.

Végül kérjük a kartársakat: támogassanak bennünket munkánkban. Talán sohasem volt oly nagy szüksége egyesületünknek a támogatásra, mint most, amikor az egyesület nagyobb energiát kell kifejtsen, mint valaha.

Unsere Administration

Es wurden Klagen hörbar, warum wir unseren Hornarul nicht erweitern? Die Vereinsleitung und die Redaktion des Hornarul möge mir erlauben, hierauf zu antworten.

Der Wunsch unserer Kollegen ist in der Theorie sehr schön, es darf aber nicht vergessen werden, dass das Herausgeben eines grösseren Fachblattes im Auslande deshalb möglich ist, da der Abonnementspreis höher ist und hauptsächlich, dass die Fachblätter im Auslande nur in einer Sprache erscheinen. Ausserdem müssen die Gebühren neben den Spesen des Hornarul auch die Administrationsauslagen decken.

Die Leitung des Vereines: Der Präsident, der Kassier, der Notar und die Redaktion des Hornarul verrichten eine übermenschliche Arbeit. Eine Menge von geretteten Witwenrechten, die Erhöhung des Tarifs und manche andere erledigten Angelegenheiten bestätigen dies. Demgegenüber habe ich mich überzeugt, dass die Hälfte der 280 Mitglieder mit den Gebühren im Rückstand sind, ja sogar manche vom Verein nur dann Kenntniss nehmen, wenn sie in sieben Nöten sind.

Wir dürfen also nicht mehr fordern, müssen aber unseren eigenen Verpflichtungen Genüge leisten und die rückständigen Gebühren dringend bezahlen.

Johann Smékál

Kaminfegermeister, — Komitatsinspektor Turda.

Az összes tagoknak!

A napokban küldtük ki a felszólító leveleket, de remélve, hogy nagyobb fogamatja lesz, ezuttal is kérjük a tagokat, hogy hátralékaikat sürgősen küldjék be, mivel az ismétlődő felszólításokkal csak újabb és újabb fedezellen költségeink merülnek fel, melyeket elkerülni kötelességünk.

Reméljük, hogy a tagok belátása oda fog vezetni, hogy a hátralékos díjakat megkapjuk, hogy ne legyünk kénytelenek az egyesület életét tengetni, mert hiszen az egyesület a tagoké, akiknek kötelességük annak fenntartásáról és támogatásáról gondoskodni.

Platz Kálmán.

An die Komitatsinspektoren

Am 4. Mai des nächsten Jahres läuft das Mandat der bisherigen Vereinsbeamten ab, unser Landesverein langt beim Wendepunkt an. Das Präsidium wird neuerwählt, um die begonnene Arbeit fortzusetzen. Wir haben aber nicht die Absicht eine Propaganda zu entfalten. Unser Zweck ist, die Mitglieder und insbesondere die Komitatsinspektoren zu unterrichten.

Wir machten unsere Mitglieder schon öfter aufmerksam, sich in den Komitaten zu organisieren. Es ist zweckmässig, dass alle Beschwerden vorerst durch die Hände der Inspektoren gehn, damit diese auch ihre eigene Meinung beifügen.

Die Inspektoren mögen die Mitglieder in Komitatssitzungen aufmerksam machen, dass diejenigen, die aus gewissen Gründen an den Versammlungen nicht teilnehmen können, sich durch andere Kollegen vertreten lassen. Dies halten wir insbesondere anlässlich unserer nächsten Generalversammlung für zweckmässig, wo ja, wie erwähnt, die Neuwahlen stattfinden werden und bei welcher Gelegenheit wünschenswert ist, dass sich die Meinung und der Wunsch aller Mitglieder offenbare.

Salutări de anul nou

In Hornarul de față prezentăm un model salutărilor pentru anul nou ale institutului grafic *Iosif Szidon* din *Lugoj*, — care prezintă o executare foarte bună și plăcută, pe care o recomandăm călduros colegilor noștri.

Firma atrage atențiunea colegilor, ca să facă comensile numai decăt, resp. cel mai târziu până la 1 Decembrie, fiindcă dupăcum am putut observa în anul trecut, aglomerația la poșta este în a doua jumătate a lunii Decembrie atât de mare, că deși salutările pentru anul nou au fost expediate cu 10—14 zile înainte, s'a întâmplat că ele au sosit numai la 5 Ianuarie, adică atunci, când nici solicitantul și nici firma n'a mai putut să le folosească.

Rugăm deci pe Dnii colegi deja acuma, să comande trebuințele lor până la 1 Dec., ca firma să le poată expedia până la 10 Dec. Comenzi de mai târziu sunt dubioase, dacă vor sosi la timp, până la 1 Ian. la destinația lor.

Ujévi köszöntök

Lapunk mai számában mellékletként bemutatjuk *Szidon József* lugosi grafikai műintézet újévi köszöntőjét, mely igen jó, izléses munkáról tanuskodik és kartársainknak melegen ajánlhatjuk.

A cég felhívja kartársaink figyelmét arra, hogy rendeléseiket idejében tegyék meg, illetve legkésőbb dec. 1-ig, mert a múlt évi tapasztalatok azt mutatták,

hogy december hó második felében a posta annyira tul van terhelve, hogy dacára annak, hogy 10—14 nappal előbb adták fel az újévi köszöntőket, megesett, hogy csak jan. 5-én érkeztek meg, amikor is sem a rendelő, sem a cég már nem használhatta.

Kérjük tehát már most, hogy szükségletüket legkésőbb dec. 1-ig feladni sziveskedjék, hogy a cég legkésőbb dec. 10 ig leszállíthassa. Később feladott rendelések már kétesek, vajjon jan. 1-én idejében rendelési helyükre jutnak-e.

Neujahrswünsche

In der heutigen Nummer geben wir eine Beilage der Firma *J. Szidon* aus *Lugoj*, welche die Neujahrswünsche für 1927 darstellt. Es ist eine moderne geschmackvolle Arbeit, welche wir unsern Kollegen wärmstens anempfehlen können.

Die Firma macht unsere Kollegen darauf aufmerksam, dass die Bestellungen zur rechten Zeit, aber spätestens bis 1 Dez. aufgeben mögen, da die vorjährigen Erfahrungen zeigen, dass die Post in der zweiten Hälfte Dez. derartig in Anspruch genommen ist, dass sogar bei zeitgerechtem Abgang die Pakete oft verspätet angekommen sind. Es sind Fälle vorgekommen, wo die Neujahrswünsche 10—14 Tage früher aufgegeben wurden und die Pakete erst am 5—10. Jänner angekommen sind, wo doch weder der Besteller noch Absender diese benützen konnte.

Die Firma ersucht die Bestellungen spätestens bis 1 Dez. aufzugeben, damit diese am 10. Dezember lieferbar sind. Später aufgegebene Ordres sind fraglich, ob diese zur Zeit ankommen.

Értesítések

Biharmegyei kartársakat értesítjük, hogy sérelmes ügyükben átiratot intéztünk a megyei prefektushoz.

Schadt János kartárs urnak. Ügyükben az eljárást megindítottuk.

Kérem a kartársakat, hogy akiknek régi újévi köszöntője van, sziveskedjék címemre egy példányt megküldeni. *Platz Kálmán, Cluj.*

Többeknek. Mai lapunkban külön cikkben közöljük a választ kérdezősködéseikre. Megismételjük azonban, hogy a jövi évi közgyűlés Kolozsvárt, 1927 május 4-én lesz. A részletes értesítést ezidőszerint mellőzzük, de annyit mindenesetre felemlítünk, hogy jövi közgyűlésünk alkalmával a tisztikar megbízatása lejár s így tisztujításra kell előkészülnünk.

Segédet keresek 1500 Lei havi fizetés és teljes ellátással. *Gréger Frigyes, Brasov.*